

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

Rundskriv

Domstolene
Fylkesmennene
Fylkesnemndene
Advokatene m.fl.

Nr.	Vår ref.	Dato
G-13/05	200500552 SIA JEN	15.12.2005

NY FORSKRIFT OM SALÆR FRA DET OFFENTLIGE TIL ADVOKATER M.FL. ETTER FASTE SATSER VED FRI RETTSHJELP OG I STRAFFESAKER (STYKKPRISFORSKRIFTEN)

Justisdepartementet har utarbeidet ny stykkprisforskrift som erstatter den tidligere stykkprisforskriften av 24.09.01.

Forskriften innebærer vesentlige innholdsmessige og redaksjonelle endringer i forhold til den tidligere forskriften. Innholdsmessig er det innført stykkpris i flere fritt rettsrådssaker og i enkelte fri sakførelssaker. I tillegg er det foretatt omfattende endringer og utvidelser på strafferettsområdet. Systematisk er forskriften oppdelt i kapitler. Alle bestemmelser av generell betydning er nå plassert i kapittel 1. Regler som er nedfelt i salærforskriften av 3.12.1997 er ikke gjengitt i stykkprisforskriften.

Når det gjelder fritt rettsråd videreføres gjeldende stykkprissatser. I tillegg er det innført stykkpriser på fire nye saksfelt; stykkpris i saker om uberettiget straffeforfølgning, i klagesaker til fylkestyngdekontoret og Rikstrygdeverket, i klagesaker til Aetat og i saker om mishandling fra nærstående. I tillegg er det, i tråd med gjeldende praksis, nedfelt i forskriften at vernepliktige som får fritt rettsråd uten behovsprøving likestilles med andre som får bistand på det aktuelle saksfeltet.

I prioriterte fritt rettsrådssaker hvor det ikke er fastsatt en bestemt stykkpris på området, skal det innvilges en stykkpris på 7 timer. Denne regelen erstatter § 4-2 i rettshjelpsforskriften av 22.10.1996, som ga advokater anledning til å egeninnvilge inntil 10 timer i prioriterte rettsrådssaker. Stykkprisen på 7 anses å samsvare med gjennomsnittsnivået på stykkprisen i øvrige prioriterte rettsrådssaker. I uprioriterte rettsrådssaker er det innført en stykkpris på 5 timer, som viderefører rettshjelpsforskriften av 22.10.1996 § 3-1. For å kunne foreta en fortløpende evaluering med tanke på å avdekke gjennomsnittlig timebruk til enhver tid, gjør vi oppmerksom på at salæroppgaven i samtlige rettsrådssaker skal fylles ut med medgått tid, i tillegg til angivelse av stykkpris. Innvilgende myndighet skal returnere salæroppgaver som er mangelfullt utfylt.

I fri sakførelssaker er det innført stykkpris i fengslingsaker etter utlendingsloven og i fylkesnemndssaker. Når det gjelder de nærmere vilkårene for fri rettshjelp og reglene om

innvilgelseskompetansen, vises det til rettshjelpsloven, rettshjelpsforskriften av 12.12.2005 og nytt rundskriv om fri rettshjelp G-12/05.

I straffesaker er det foretatt vesentlige endringer og utvidelser i forhold til den tidligere stykkpridforskriften. Multiplikatoren for forsvarer i hovedforhandling er endret, jf. forskriftens § 7 med kommentarer. Nytt er også innføring av stykkpris i tilståelsessaker, fengslingssaker og for bistandsadvokater, jf. henholdsvis forskriftens §§ 8, 9 og 10 med kommentarer.

Felles for alle saker hvor det avholdes rettsmøter ol., er en ny bestemmelse om forsinkelser/ventetid/pauser i forskriftens § 4. Bestemmelsen medfører at kun mindre pauser teller med ved beregningen av antall timer i rettsmøte som er grunnlag for stykkprisberegning. Dette medfører at bla. lunsjpauser normalt faller utenfor beregningsgrunnlaget for stykkpris.¹ Godtgjøring for slike opphold som ikke er del av stykkprisgrunnlaget er regulert nærmere i § 4 annet ledd.

En stykkprisordning vil nødvendigvis medføre at advokatene i enkelte saker vil få betalt for et høyere timeforbruk enn den tid som faktisk er medgått, mens stykkprissatsen i andre saker ikke vil kompensere fullt ut for det faktiske timeforbruk. Justisdepartementet finner grunn til å presisere at advokaten forutsettes å følge opp og avslutte oppdraget på vanlig måte, uavhengig av om timeforbruket i den aktuelle sak overstiger det timeantall som stykkprisen representerer.

Enkelte saker er imidlertid så omfattende og arbeidskrevende at stykkprissatsen ikke vil gi tilfredsstillende kompensasjon for det som må anses som rimelig og nødvendig arbeid i saken. Forskriften inneholder derfor unntaksregler i § 5 femte ledd, § 6 annet ledd og § 11 som gir rett til betaling etter medgått tid. Forutsetningen for dette er at faktisk utført arbeid med saken overstiger fastsatt stykkpris med en viss størrelse og at advokaten i tillegg godtgjør at det foreligger særlige omstendigheter ved oppdraget som begrunner en slik timebruk. Dette medfører at det ikke automatisk gis betaling etter medgått tid når timebruken overstiger den fastsatte grensen i ovennevnte bestemmelser.

Vedlagt følger forskrift av 12.12.05 om salær fra det offentlige til advokater m.fl. etter faste satser (stykkprissatser) ved fri rettshjelp og i straffesaker med kommentarer. Forskriften trer i kraft 01.01.06, og gjelder for oppdrag påbegynt etter dette tidspunkt.

Rundskrivet er endret pr. 27.06.06, se fotnoter. Endringene gjelder for oppdrag som er påbegynt etter 01.01.06 og som ikke er avsluttet pr. 10.07.06.²

Med hilsen

Anne K. Herse
ekspedisjonssjef

Wenche L. Kverneland
avdelingsdirektør

saksbehandlere: førstekonsulent Jan Eivind Norheim
seniorrådgiver Vivi Danielsen

¹ Rundskriv endret pr. 27.06.06

² Rundskriv endret pr. 27.06.06

FORSKRIFT OM SALÆR FRA DET OFFENTLIGE TIL ADVOKATER M.FL. ETTER FASTE SATSER (STYKKPRISSATSER) VED FRI RETTSHJELP OG I STRAFFESAKER.

Fastsatt av Justisdepartementet 12.12.2005 med hjemmel i straffeprosessloven av 22. mai 1981 nr. 25 §§ 78, 107 og 107 d, jf. kgl. res. 8. oktober 1982 og kgl. res. 13. desember 1985, lov av 13. juni 1980 nr. 35 om fri rettshjelp §§ 3 og 7, jf. kgl. res. 8. august 1982, og forskrift av 3. desember 1997 nr. 1441 om salær fra det offentlige til advokater m.v. § 2 tredje ledd.

KAPITTEL I ALMINNELIGE BESTEMMELSER

§ 1 FORSKRIFTENS ANVENDELSESOMRÅDE

Forskriften gjelder betaling for bistand fra advokater og andre etter rettshjelpsloven i saker som faller inn under forskriftens kapittel II.

Forskriften gjelder også betaling for bistand fra advokat som tilkommer offentlig salær etter straffeprosessloven i saker som faller inn under forskriftens kapittel III.

KOMMENTARER

Første ledd:

Forskriften omfatter også bistand fra rettshjelpere med juridisk embetseksamen, men uten advokatbevilling, jf. domstolloven § 218 annet ledd nr. 1, forutsatt at vedkommende yter rettshjelp i medhold av rettshjelpsloven. Adgangen til å yte slik rettshjelp er nærmere regulert i lovens § 2 tredje ledd, jf. forskrift av 9.10.1997 nr. 1087 om adgangen til å yte fritt rettsråd for juridiske kandidater som utøver rettshjelpsvirksomhet.

§ 2 GRUNNLAG FOR BEREGNING AV STYKKPRIS

Stykkprissatsen beregnes med utgangspunkt i den offentlige salærsats.

Stykkprisbetaling skal kompensere for alt arbeid som er utført i en sak, herunder forberedende arbeid, arbeid i rettsmøte og etterarbeid. Salærforskriften § 10 kommer ikke til anvendelse i saker som betales med stykkpris.

Omfatter bistanden flere klienter i samme sak, skal saken regnes som én rettshjelpssak eller én straffesak, og betales med én stykkpris.

KOMMENTARER

Generelt:

Fraværsgodtgjøring omfattes ikke av stykkprisen, men beregnes på vanlig måte etter reglene i salærforskriften § 8.

annet ledd:

Etterarbeid er inkorporert i stykkprisen, og det gis ikke særskilt godtgjøring etter § 10 første eller annet ledd i stykkprissaker. Dette gjelder også dersom etterarbeidet består i utarbeidelse av rettsmiddelerklæring (anke/kjæremål).

I saker som betales med stykkpris skal hele salærkravet, herunder salær for etterarbeid, vurderes av den retten/det forvaltningsorganet som har saken til behandling. Dersom etterarbeidet i en stykkprissak består i utarbeidelse av rettsmiddelbegjæring, og denne avvises/nektes fremmet av rettsmiddeleininstansen, skal salærkravet like fullt bedømmes av den retten/det forvaltningsorganet som har hatt saken til behandling. Femte avsnitt i kommentaren til salærforskriften § 10 gjelder således kun i saker som honoreres etter reglene i salærforskriften.

Når det gjelder forholdet til forskriftens §§ 6 annet ledd og 11, vises det til kommentaren til § 11 første ledd.

§ 3 SKIFTE AV ADVOKAT

Ved skifte av advokat skal salær til den advokat som først påtar seg et fritt rettsrådsoppdrag fastsettes etter reglene i denne forskriften. Dette forutsetter at advokaten har arbeidet med saken i slik grad at full stykkpris synes rimelig. Salær til den advokat som overtar saken betales etter reglene om skifte av advokat i salærforskriften.

Ved skifte av advokat i fri sakførelssaker og i straffesaker fastsettes salæret etter reglene i salærforskriften § 12. Ved skifte av forsvarer i fengslingsaker skal salær både til den forsvareren som først påtar seg oppdraget og den forsvareren som overtar saken, fastsettes etter reglene i denne forskriften.

KOMMENTARER

Første ledd:

Ved skifte av advokat i rettsrådssaker skal den advokat som først arbeider med oppdraget betales med stykkpris. Forutsetningen er at det faktisk er utført så vidt mye arbeid i saken at det er rimelig at advokaten gis full stykkpris. Salærfastsettende myndighet må vurdere om det er rimelig å betale full stykkpris, eller om det bør gis liten sats etter § 5 første ledd.

Salær til den advokaten som overtar saken fastsettes etter reglene i salærforskriften. Hvorvidt det skal foretas avkortning i den nye advokatens salær, bedømmes på samme måte som ellers ved skifte av advokat, jf. salærforskriften § 12.

Det understrekes at det er advokatens plikt å undersøke om det tidligere har vært en annen advokat i saken. Dersom så er tilfellet og klienten ønsker fri rettshjelp også i forbindelse med bistand fra den advokat som overtar saken, skal det fremmes en søknad om fritt rettsråd til fylkesmannen. Departementet har i praksis lagt til grunn at det i asylsaker ikke skal være kurant å bytte advokat, med mindre klienten selv dekker merkostnadene.

Annet ledd:

I fri sakførelssaker og straffesaker skal både den advokaten som først påtok seg oppdraget og den advokaten som overtar oppdraget betales etter reglene i salærforskriften. Hvorvidt det skal foretas avkortning i den nye advokatens salær, bedømmes etter salærforskriften § 12. I fengslingsaker skal imidlertid begge forsvarere betales med stykkpris, og det foretas ingen avkortning i forsvarernes salær.

§ 4 VENTETID/FORSINKELSER/PAUSER I FORBINDELSE MED RETTSMØTE

Forsinkelser og ventetid i forkant av rettsmøte i sak som betales etter forskriftens §§ 6-10 er ikke grunnlag for beregning av stykkpris. Det samme gjelder pauser under rettsmøtet som ikke er av mindre varighet.

Forsinkelser/ventetid/pauser som er av slik varighet at det ikke med rimelighet kan forventes at advokaten drar tilbake til kontoret og tar fatt på annet inntektsgivende arbeid, betales etter salærforskriften § 8.

KOMMENTARER³

Første ledd:

Første punktum innebærer en videreføring av dagens praksis, slik den er nedfelt i kommentar til stykkprisforskriften av 18.09.2001 § 5. Samtlige forsinkelser/ventetid i forkant av rettsmøter skal således trekkes fra beregningsgrunnlaget for stykkpris.

Salærberegningen for pauser og ventetid *under* rettsmøter er imidlertid endret med gjeldende forskrift. Annet punktum medfører at det kun er pauser og ventetid av *mindre varighet* som anses å være del av beregningsgrunnlaget for stykkpris. Andre opphold skal holdes utenfor ved beregningen av det antall rettstimer som legges til grunn i §§ 6-10.

Pauser med varighet over 30 minutter vil normalt være å anse som pauser som ikke er av mindre varighet, og som skal gå til fradrag i beregningsgrunnlaget. I særlige tilfeller kan det imidlertid være rimelig å se pauser med varighet over 30 minutter som del av beregningsgrunnlaget. Dette kan være tilfellet hvor rettsdagen varer spesielt lenge eller hvor årsaken til pausen ikke skyldes advokaten eller hans/hennes klient, men f.eks. dommeren eller forhold utenfor selve saken.

Første ledd gjelder også for forhandlingsmøte i fylkesnemnda, jf. forskriftens § 6 første ledd nr. 2.

Annet ledd:

Opphold som betales som fraværsgodtgjørelse etter annet ledd avrundes under ett oppover til nærmeste halvtime. For rettsmøter som går over flere dager, avrundes oppholdene oppad til nærmeste halvtime pr. dag, jf. salærforskriften § 2 annet ledd. Det vises for øvrig til kommentarene til salærforskriften § 8 som finnes på www.lovdata.no.

Departementet anbefaler at dommeren etter hver dags slutt opplyser hvilke pauser som skal gå til fradrag i stykkprisen og eventuelt fører dette i rettsboken.

KAPITTEL II STYKKPRISBETALING I SAKER ETTER RETTSHJELPSLOVEN

§ 5 STYKKPRIS I FRITT RETTSRÅDSSAKER

Bistand i saker som nevnt i annet og tredje ledd som ikke overstiger 2 timer, betales med 1,5 ganger den offentlige salærsats.

³ Kommentar endret pr. 27.06.06

Bistand som overstiger 2 timer betales med:

1. Utlendingssaker, jf. rettshjelpsloven § 11 første ledd nr. 1:

a. I sak om bortvisning, utvisning og tilbakekall av gitt tillatelse:

3 ganger den offentlige salærsats.

Ved klage gis et tillegg med 1 gang salærsatsen.

Ved personlig fremmøte i Utlendingsnemnda gis et tillegg med 5 ganger salærsatsen.

b. Ved søknad om asyl fra enslig mindreårig asylsøker, i saker som kan berøre rikets sikkerhet, utenrikspolitiske forhold eller der eksklusjon fra flyktningstatus kan bli utfallet:

3 ganger den offentlige salærsats.

Ved klage gis et tillegg med 5 ganger salærsatsen.

Ved personlig fremmøte i Utlendingsnemnda gis et tillegg med 5 ganger salærsatsen.

c. Utlending som klager over negativt vedtak på søknad om asyl:

1. I ordinær asylsak: 5 ganger den offentlige salærsats.

Ved personlig fremmøte i Utlendingsnemnda gis et tillegg med 5 ganger salærsatsen.

2. I asylsak som anses å være åpenbart grunnløs: 3 ganger den offentlige salærsats.

Ved samtykke om utsatt iverksettelse gis et tillegg med 2 ganger salærsatsen.

Ved personlig fremmøte i Utlendingsnemnda gis et tillegg med 5 ganger salærsatsen.

3. I asylsak som behandles etter Dublin II-forordningen og i

1. asyllandssaker: 2 ganger den offentlige salærsats.

Ved samtykke om utsatt iverksettelse gis et tillegg med 3 ganger salærsatsen.

Ved personlig fremmøte i Utlendingsnemnda gis et tillegg med 5 ganger salærsatsen.

For familier gis det i saker som nevnt i a, b og c et tillegg med én gang salærsatsen for ektefelle/registrert partner/samboer og for hvert barn mellom 14 og 18 år. For familiemedlemmer over 18 år gis en selvstendig stykkpris.

2. Erstatning for urettmessig straffeforfølgning, jf. rettshjelpsloven § 11 første ledd nr. 3:

8 ganger den offentlige salærsats.

3. Voldsofre i erstatningssak mot gjerningsperson, jf. rettshjelpsloven § 11 første ledd nr. 4:

7 ganger den offentlige salærsats.

4. Vernepliktige i førstegangstjeneste, jf. rettshjelpsloven § 11 første ledd nr. 5:

Den stykkpris som gjelder for de enkelte sakstyper i rettshjelpsloven § 11 annet ledd.

5. Personer som har vært utsatt for mishandling fra nærstående, jf. rettshjelpsloven § 11 første ledd nr. 6:

10 ganger den offentlige salærsats.

6. Personer som har vært utsatt for tvangsekteskap, jf. rettshjelpsloven § 11 første ledd nr. 7:

12 ganger den offentlige salærsats.

7. Ekteskaps- og familiesaker, jf. rettshjelpsloven § 11 annet ledd nr. 1 og 2:

a. Saker om separasjon og skilsmisse, og øvrige saker som ikke faller inn under bokstav b-d:

3 ganger den offentlige salærsats.

b. Saker som kun omfatter felleseieskifte eller økonomisk oppgjør etter oppløsning av husstandsfelleskap:

7 ganger den offentlige salærsats.

c. Saker som omfatter foreldreansvar, daglig omsorg og samværsrett:

7 ganger den offentlige salærsats.

d. Saker som omfatter både foreldreansvar og/eller daglig omsorg og/eller samværsrett og felleseieskifte/økonomisk oppgjør etter oppløsning av husstandsfellesskap:

12 ganger den offentlige salærsats.

8. Erstatning ved personskade eller tap av forsørger, jf. rettshjelpsloven § 11 annet ledd nr. 3 (gjelder ikke søknad om billighetserstatning):

7 ganger den offentlige salærsats.

9. Saker om oppsigelse eller utkastelse fra bolig som leietaker bebor, jf. rettshjelpsloven § 11 annet ledd nr. 4:

6 ganger den offentlige salærsats.

10. Oppsigelses- og avskjedigelsessaker i arbeidsforhold, jf. rettshjelpsloven § 11 annet ledd nr. 5:

6 ganger den offentlige salærsats.

11. Saker om voldsoffererstatning, jf. rettshjelpsloven § 11 annet ledd nr. 6:

a. Søknad om voldsoffererstatning:

5 ganger den offentlige salærsats.

b. Klage over avslag på søknad om voldsoffererstatning:

3 ganger den offentlige salærsats.

12. Klagesaker til fylkestyngdekontoret eller Rikstrygdeverket, jf. rettshjelpsloven § 11 annet ledd nr. 7:

7 ganger den offentlige salærsats.

13. Klagesaker til Aetat Arbeidsdirektoratet, jf. rettshjelpsloven § 11 annet ledd nr. 8:

7 ganger den offentlige salærsats.

Bistand i saker som ikke omfattes av annet ledd, men som likevel innvilges etter rettshjelpsloven § 11 første eller annet ledd, betales med en stykkpris på 7 ganger den offentlige salærsats.

Bistand i saker som innvilges etter rettshjelpsloven § 11 tredje ledd betales med en stykkpris på 5 ganger den offentlige salærsats.

Overstiger faktisk samlet timeforbruk i ett rettsråd det dobbelte av det timeforbruket som er grunnlag for stykkprissatsen, eller er det på et senere tidspunkt behov for ytterligere bistand i samme sak, skal søknad om utvidelse av bevilling til fritt rettsråd sendes fylkesmannen, jf. rettshjelpforskriften § 3-5.

KOMMENTARER

annet ledd nr. 1: Utlendingssaker

I utlendingssaker er det separate stykkpriser for arbeid som refererer seg til henholdsvis søknad, klage og personlig fremmøte i utlendingsnemnda. Arbeid for utlendingsnemnda omfatter forberedende arbeid forut for møtet, møtet i nemnda samt eventuelt etterarbeid, men ikke utformingen av selve klagen som det er en egen stykkpris for.

Stykkprisen skal i asylsaker omfatte hele familien under ett, uavhengig av om ett eller flere familiemedlemmer påberoper seg såkalt selvstendig grunnlag for asylsøknaden. Stykkprissatsen utvides imidlertid i familiesaker med én time for ektefelle/registrert partner/samboer og ytterligere én time for hvert barn mellom 14 og 18 år. Som samboere regnes to parter (også av samme kjønn) over 18 år som har bodd sammen i fast og etablert samboerforhold i minst to år og som akter å fortsette samlivet. Det er videre krav om at ingen av partene er gift, jf. utlendingsforskriften. Barn over 18 år betraktes som selvstendige søkere. Bistand til hvert slikt barn honoreres med én stykkpris pr. barn.

Stykkprisforskriften kommer ikke til anvendelse ved begjæring om omgjøring av endelig forvaltningsvedtak eller når utlending som har søkt asyl klager over bare å ha fått innvilget arbeids- eller oppholdstillatelse, jf. Justisdepartementets rundskriv G-12/05 om fri rettshjelp pkt. 5.3.

I salæroppgaven skal det også redegjøres for hvilket arbeid som faktisk er utført og tidspunktet for dette, jf. salæroppgavens del 2. I forbindelse med funksjonelle endringer i UDIs saksbehandlingssystem primo desember 2005, vil det fra 01.01.06 fremgå av tildelingsbrevet hvilken bestemmelse i stykkprisforskriften saken skal honoreres etter. Det vil da være tilstrekkelig at kopi av tildelingsbrevet fra UDI vedlegges, samt eventuell beslutning om utsatt iverksettelse. I familiesaker skal tildelingsbrev til samtlige familiemedlemmer legges ved. Disse opplysningene er av avgjørende betydning for at fylkesmannen som salærfastsettende myndighet skal kunne ta stilling til salæroppgaven på en tilfredsstillende måte, jf. salærforskriften § 5, og er et vilkår for at salæroppgaven skal kunne honoreres.

Når det gjelder salærfastsettelsen, vises det for øvrig til salærforskriften, spesielt § 9 om bostedsforbehold og § 12 om skifte av advokat. Det vises også til utdypning vedrørende nevnte bestemmelser i UDI rundskriv 2004-060 og 2004-061.

annet ledd nr. 4: Vernepliktige i førstegangstjeneste

Vernepliktige i førstegangstjeneste kan få fritt rettsråd uten behovsprøving i saker som nevnt i rettshjelpsloven § 11 annet ledd, jf. § 11 første ledd nr. 5. Bistanden betales med den stykkprisen som gjelder på det saksområdet hvor det ytes bistand.

annet ledd nr. 7 a: Skilsmisse og separasjon m.v.

Det skal kun utbetales én stykkpris i separasjons- og skilsmissesaker. Det kan ikke beregnes flere stykkpriser under saksgangen frem til skilsmissebevilling innvilges.

Bistand som refererer seg til ektefellebidrag omfattes av denne stykkprisen, dvs. at slik bistand ikke gir grunnlag for en selvstendig stykkpris.

Bistand i sakstyper som nevnt i rettshjelpsloven § 11 annet ledd nr. 1 og som ikke omfattes av forskriftens § 5 annet ledd nr. 7 bokstav b-d, godtgjøres med 3 timer etter denne bestemmelsen.

annet ledd nr. 7 b: Felleseieskifte eller økonomisk oppgjør etter oppløsning av husstandsfelleskap

Dersom oppdraget gjelder et sammensatt skifte, skal kun den del av skiftet som refererer seg til skifte av felleseie, honoreres med stykkpris.

annet ledd nr. 7 c: Foreldreansvar, daglig omsorg og samværsrett

Spørsmål om bistand ved inngåelse av en samværsavtale og i forbindelse med påfølgende praktisering av avtalen skal regnes som ett eller flere rettsråd, må vurderes konkret. Det må bl.a. ses hen til hva konflikten konkret består i samt hvor lang tid det er gått siden avtalen ble inngått. Dersom avtalen nylig er inngått og/eller det stadig oppstår uoverensstemmelser vedrørende gjennomføringen, tilsier dette at det ikke er rimelig å innvilge et nytt rettsråd/stykkpris. Der det derimot går lengre tid og "gjenopptakelse" av saken synes rimelig, vil det kunne være aktuelt å anse forholdet som en ny sak. Bistand som i forbindelse med inngåelse av samværsavtale refererer seg til spørsmål om dekning av reisekostnader ved samvær omfattes av denne stykkprisen, dvs. at slik bistand ikke gir grunnlag for en separat stykkpris etter denne bestemmelsen.

I de tilfeller advokaten har innvilget stykkpris på sakens tidligere stadium, må advokaten søke fylkesmannen om en utvidelse av fritt rettsrådsbevillingen når avtale nylig er inngått og/eller det stadig oppstår uoverensstemmelser vedrørende gjennomføringen.

annet ledd nr. 7 d: Foreldreansvar og/eller daglig omsorg og/eller samværsrett og felleseieskifte/økonomisk oppgjør etter oppløsning av husstandsfellesskap

Denne stykkprissatsen skal anvendes i de tilfellene hvor en advokat i samme tidsrom yter bistand til samme klient, både i sak om foreldreansvar/daglig omsorg/samværsrett og i sak om felleseieskifte/økonomisk oppgjør etter oppløsning av husstandsfellesskap. Dersom bistanden ytes fortløpende skal advokaten levere inn samlet salær oppgave, og bistanden skal honoreres med en felles stykkpris som angitt.

En forutsetning for at bistanden skal dekkes etter denne bestemmelsen, er at bistanden på hvert av de nevnte saksfeltene overstiger 2 timer. Dersom bistanden på et av saksfeltene ikke overstiger 2 timer, dekkes denne bistanden med en liten stykkpris som angitt i § 5 første ledd. Bistand på det saksfeltet som eventuelt overstiger 2 timer dekkes da etter henholdsvis § 5 annet ledd nr. 7 b eller c.

annet ledd nr. 8: Erstatning ved personskade eller tap av forsørger

En personskadesak er å anse som kun én sak også i de tilfeller hvor det for samme skade samtidig rettes erstatningskrav mot flere personer eller instanser. Er saken spesielt omfattende, vil eventuelt unntaksbestemmelsen om skjønnsmessig fastsettelse komme til anvendelse, jf. § 5 siste ledd.

Bestemmelsen omfatter i utgangspunktet også søknad og klage til Norsk Pasientskadeerstatning. Rettshjelpsordningen er imidlertid subsidiær andre ordninger, herunder NPE, jf. rettshjelpsloven § 5 og rundskriv G-12/05 om fri rettshjelp pkt 2.2. Det skal derfor fremmes en søknad til NPE, før det eventuelt søkes om fri rettshjelp. Det understrekes at det føres en meget restriktiv praksis med hensyn til innvilgelse av fritt rettsråd i saker for NPE, jf. rundskriv G-12/05 om fri rettshjelp pkt. 2.2 og 5.4.2.

annet ledd nr. 9: Saker om oppsigelse eller utkastelse fra bolig som leietaker bebor

Forskriften kommer kun til anvendelse i oppsigelsessaker etter husleieloven § 9-8 og i utkastelsessaker etter tvangsfullbyrdelsesloven § 13-2 tredje ledd bokstav c når saken gjelder bolig som leietaker bebor, jf. rettshjelpsloven § 11 annet ledd nr. 4 og § 16 annet ledd. Nærmere retningslinjer er gitt i rundskriv G-12/05 om fri rettshjelp pkt. 5.4.2.

Oppsigelsessaker som behandles av husleietvistutvalget er ofte relativt omfattende og har likhetstrekk med oppsigelsessaker som behandles av de alminnelige domstolene. Idet bistand

for husleietvistutvalget ikke anses som fri sakførsel, jf. rettshjelpsloven § 15, men dekkes som fritt rettsråd, vil det kunne være behov for bistand utover stykkprissatsen. Er saken spesielt omfattende, vil unntaksbestemmelsen i § 5 siste ledd komme til anvendelse.

annet ledd nr. 10: Oppsigelses- og avskjedigels saker i arbeidsforhold

Andre arbeidsrettssaker enn oppsigelse/avskjedigelse etter arbeidsmiljøloven §§ 61-66 faller utenfor forskriften, jf. rundskriv G-12/05 om fri rettshjelp pkt. 5.4.2.

annet ledd nr. 11 a og b: Saker om voldsoffererstatning

Fornærmede har etter straffeprosessloven § 107 c rett til bistand i forbindelse med en eventuell søknad om voldsoffererstatning fra staten, jf. Rt. 1996 s. 293 og Rt. 1999 s. 254, jf. Ot.prp. nr. 33 (1993-1994) s. 36. Dette antas også å omfatte bistand i forbindelse med en eventuell klage over avslag på søknad om voldsoffererstatning. I andre tilfeller kan arbeidet dekkes som fritt rettsråd, jf. rettshjelpsloven § 11 annet ledd nr. 6 og betales med stykkpris etter § 5 annet ledd nr. 11 a og b.

annet ledd nr. 12: Klagesaker til fylkestyngdekontoret eller Rikstrygdeverket

En trygdesak er å anse som kun én sak også i de tilfeller hvor det for samme sykdom/skade søkes om ulike typer trygdeytelser. Er saken spesielt omfattende, vil eventuelt unntaksbestemmelsen om skjønnsmessig fastsettelse komme til anvendelse, jf. § 5 siste ledd. Se for øvrig rundskriv G-12/05 om fri rettshjelp pkt. 5.4.2.

tredje ledd:

Bestemmelsen innebærer at det i prioriterte saker der de økonomiske vilkårene er oppfylt, men det ikke er fastsatt noen særskilt stykkpris, jf. første og annet ledd, skal betales en stykkpris på 7 ganger den offentlige salærsats.

fjerde ledd:

Bestemmelsen innebærer at det i uprioriterte saker hvor de økonomiske vilkår er oppfylt, skal betales en stykkpris på 5 ganger den offentlige salærsats.

femte ledd:

Enkelte saker er så arbeidskrevende at stykkprissatsen ikke vil gi tilfredsstillende kompensasjon for arbeidet. Femte ledd inneholder derfor en bestemmelse om at det er anledning til å søke fylkesmannen om utvidelse av en bevilling til fritt rettsråd i de tilfellene faktisk samlet timeforbruk overstiger det dobbelte av det timeforbruk som er grunnlag for stykkprissatsen. En slik søknad kan også fremmes dersom det på et senere tidspunkt er behov for ytterligere bistand i samme sak. Søknaden vurderes etter rettshjelpsforskriften § 3-5, jf. rundskriv 12/05 om fri rettshjelp pkt. 5.6.

Det understrekes at advokatens salæroppgave skal være både fullstendig og nøyaktig utfylt i de tilfeller det kreves salær etter medgått tid, jf. salærforskriften § 5 med kommentarer.

§ 6 STYKKPRIS I FRI SAKFØRSELSSAKER

Bistand i fri sakførselssaker betales med:

1. Fengsling i utlendingssak, jf. rettshjelpsloven § 16 første ledd nr. 4:

Den stykkpris som er fastsatt i denne forskriftens § 9.

2. Fylkesnemndssak, jf. rettshjelpsloven § 17 tredje ledd nr. 1 og 2:

2,75 ganger den offentlige salærsats for hver time som medgår de to første dagene, og
2,4 ganger den offentlige salærsats for hver time som medgår følgende dager.

Hvis faktisk samlet timeforbruk i saken overstiger fastsatt stykkpris med mer enn 50 %, skal søknad om utvidelse av bevilling til fri sakførsel sendes fylkesnemnda/retten, jf. rettshjelpsforskriften § 4-5. For saker som nevnt i første ledd nr. 1 gjelder forskriftens § 11 annet ledd tilsvarende.

KOMMENTARER

Første ledd nr. 2:

Fylkesnemndssaker uten forhandlingsmøte omfattes ikke av stykkprisforskriften, og advokaten betales i disse sakene etter reglene i salærforskriften.

Annet ledd:

Når det gjelder det nærmere innholdet i annet ledd, jf. rettshjelpsforskriften § 4-5, vises det til kommentaren til stykkprisforskriften § 11 første ledd.

KAPITTEL III STYKKPRISBETALING I STRAFFESAKER

§ 7 STYKKPRIS FOR FORSVARER I HOVED-/ANKEFORHANDLING I TINGRETTE/LAGMANNSRETTE

Forsvarers bistand i hoved-/ankeforhandling i tingretten/lagmannsretten betales med 6 ganger den offentlige salærsats dersom hoved-/ankeforhandlingens varighet ikke overstiger 2 timer, og 8 ganger den offentlige salærsats dersom hoved-/ankeforhandlingens varighet ikke overstiger 3,5 timer.

Forsvarers bistand i hoved-/ankeforhandling med varighet over 3,5 timer betales med 2,25 ganger den offentlige salærsats for hver time som medgår under hoved-/ankeforhandlingens første dag og 2 ganger den offentlige salærsats for hver time som medgår følgende dager. I ankeforhandling i lagmannsretten med varighet over 3,5 timer hvor forsvarer har representert tiltalte i tingretten, betales 2 ganger den offentlige salærsats for hver time som medgår første dag, og 1,75 ganger den offentlige salærsats for hver time som medgår følgende dager.

Dersom en omfattende sak er forent med en sak som forutsettes å kreve lite saksforberedelse, kan retten beslutte at salæret til forsvareren i den siste saken skal fastsettes etter reglene i salærforskriften.

Har hoved- /ankeforhandlingens varighet utover 5 dager eller blir hoved-/ankeforhandling ikke avholdt, fastsettes hele salæret etter reglene i salærforskriften.

Dersom det er avholdt forberedende rettsmøte, bevisopptak, rettslig avhør eller særskilt domsavsigelse, skal bistand ved slike rettsmøter betales særskilt etter reglene i salærforskriften.

KOMMENTARER⁴

Første ledd:

Bestemmelsen er å anse som et unntak fra salærforskriften § 2 annet ledd fjerde punktum, ved at den samlede betaling etter første ledd aldri skal utgjøre mindre enn 6 ganger salærsatsen.

Annet ledd:

Forsvarer i tingretten og forsvarer som er ny i saken i lagmannsretten, betales med samme stykkpris. Bestemmelsen innebærer en noe lavere stykkpris i lagmannsretten for forsvarer som har representert tiltalte under tingrettsbehandlingen.

§ 8 STYKKPRIS FOR FORSVARER I TILSTÅELSESSAK

Forsvarers bistand i sak som behandles etter reglene om tilståelsesdom betales med 4,5 ganger den offentlige salærsats for rettsmøte med varighet inntil 1,5 timer. For rettsmøte av lengre varighet, betales 0,75 ganger salærsatsen for hver overskytende halvtime. Bistand ved skriftlig ankeerklæring eller støtteerklæring til anke betales med 0,5 ganger den offentlige salærsats.

KOMMENTARER⁵

Bestemmelsen kommer til anvendelse uavhengig av om tilståelsesdom avsies.

For det tilfellet at spørsmål om fengsling (førstegangs- eller forlengelsesfengsling) og tilståelsessak behandles i samme rettsmøte, skal betaling for slikt rettsmøte, samt forarbeid og etterarbeid til slikt rettsmøte, betales etter reglene i salærforskriften.

§ 9 STYKKPRIS FOR FORSVARER VED FENGLINGSOPPDRAK

Forsvarers bistand ved førstegangsfengsling betales med 5 ganger den offentlige salærsats for rettsmøte med varighet inntil 1 time. For rettsmøte av lengre varighet betales 0,5 ganger salærsatsen for hver overskytende halvtime.

Forsvarers bistand ved fengslingsforlengelse betales med 2 ganger den offentlige salærsats for rettsmøte med varighet inntil 1 time. For rettsmøte av lengre varighet betales 0,5 ganger den offentlige salærsats for hver overskytende halvtime.

Dersom forsvarers bistand som nevnt i første og annet ledd omfatter utferdigelse av skriftlig kjæremålerklæring eller støtteskriv til kjæremål, gis et tillegg på 0,5 ganger den offentlige salærsats.

Hver dag i varetektsperioden betales med 0,15 ganger den offentlige salærsats. Forsvarers bistand i fengselsbesøk betales etter reglene i salærforskriften, men maksimalt med 1 gang den offentlige salærsats for hver påbegynte periode à 14 dager. Forsvarers bistand i fengselsbesøk hvor siktede er underlagt brev- og besøksforbud betales med maksimalt 2 ganger den offentlige salærsats for hver påbegynte periode à 14 dager. Forsvarers bistand i politiavhør betales etter reglene i salærforskriften.

⁴ Kommentar endret pr. 27.06.06

⁵ Kommentar endret pr. 27.06.06

KOMMENTARER⁶

Generelt:

Bestemmelsen omfatter ikke forsvarere som yter bistand under forsvarervaktordningen i Oslo tingrett. Slik bistand betales etter særskilte satser fastsatt av departementet.

Regelen i § 7 femte ledd gjelder også under etterforskningen i fengslingsaker.

For det tilfellet at spørsmål om fengsling (førstegangs- eller forlengelsesfengsling) og tilståelsessak behandles i samme rettsmøte, skal betaling for slikt rettsmøte, samt forarbeid og etterarbeid til slikt rettsmøte, betales etter reglene i salærforskriften.

Første ledd:

Regelen om at forsvarer betales med 5 ganger den offentlige salærsats ved førstegangsfengsling, gjelder tilsvarende hvor spørsmålet om førstegangsfengsling avgjøres ved kontorforretning.

Annet ledd:

Det gis ikke tillegg etter annet ledd for forsvarers bistand ved kontorforretninger. Om adgang til skjønnsmessig honorering for fengslingsoppdrag som omfatter kontorforretninger, se særskilt kommentar til § 11.

Fjerde ledd:

Ved beregningen av bistandens varighet medregnes bistand som er påbegynt/avsluttet innenfor et døgn.

Den økte maksimumssatsen i saker med brev- og besøksforbud gjelder kun i tilfeller hvor siktede er underlagt både brev- og besøksforbud. I saker hvor siktede i løpet av en 14-dagers periode går fra å være underlagt brev- og besøksforbud til å ikke være det, eller omvendt, avhenger betalingen for denne perioden av om siktede flest dager i perioden er underlagt brev- og besøksforbud eller flest dager ikke er underlagt slik restriksjon.

Ved beregningen av varigheten av politiavhør og besøk i fengselet gjelder salærforskriften § 2 annet ledd første punktum.

§ 10 STYKKPRIS FOR FORNÆRMEDES ADVOKAT I HOVED-/ANKEFORHANDLING I STRAFFESAKER

Bistand fra fornærmedes advokat i hoved-/ankeforhandling i tingretten/lagmannsretten betales med 2 ganger den offentlige salærsats for hver time som medgår under hoved-/ankeforhandlingens første dag, og 1,75 ganger den offentlige salærsats for hver time som medgår følgende dager. I ankeforhandling i lagmannsretten hvor advokaten har representert fornærmede i tingretten, betales 1,75 ganger den offentlige salærsats for hver time som medgår første dag, og 1,6 ganger den offentlige salærsats for hver time som medgår følgende dager.

Har hoved-/ankeforhandlingen varighet utover 5 dager eller blir hoved-/ankeforhandling ikke avholdt, fastsettes hele salæret etter reglene i salærforskriften.

⁶ Kommentar endret pr. 27.06.06

KOMMENTARER⁷

første ledd:

Bistandsadvokat i tingretten og bistandsadvokat som er ny i saken i lagmannsretten betales med samme stykkpris. Bestemmelsen innebærer en noe lavere stykkpris i lagmannsretten for bistandsadvokat som har representert fornærmede under tingrettsbehandlingen.

Dersom fornærmedes advokat er tilstede ved politiets eller rettens avhør av fornærmede, er advokatens arbeid i tilknytning til slike avhør ikke å anse som del av forarbeidet til hovedforhandlingen. Slikt arbeid betales derfor etter reglene i salærforskriften, og kan avregnes særskilt. Annet arbeid i forkant av hovedforhandling er å anse som forberedelse til hovedforhandling, og er inkorporert i stykkprisen for hovedforhandlingen.

Dersom det avholdes særskilt domsavsigelse, regnes bistand i tilknytning til slikt rettsmøte som etterarbeid til hovedforhandlingen, og er inkorporert i stykkprisen for hovedforhandlingen.

Fornærmede har etter straffeprosessloven § 107 c rett til bistand i forbindelse med en eventuell søknad om voldsoffererstatning fra staten, jf. Rt. 1996 s. 293 og Rt. 1999 s. 254, jf. Ot.prp. nr. 33 (1993-1994) s. 36. Dette antas også å omfatte bistand i forbindelse med en eventuell klage over avslag på søknad om voldsoffererstatning. Bistand i slik sak er ikke å anse som etterarbeid som er del av stykkprisen etter første ledd, og betales således særskilt etter reglene i salærforskriften. Når det gjelder nivået på salæret i disse sakene, vil den stykkprisen som er gitt i forskriftens § 5 annet ledd nr. 11 bokstav a og b, være veiledende.

Oppdrag som ikke medfører fremmøte i hovedforhandling, betales etter reglene i salærforskriften.

§ 11 OVERSKRIDELSE AV STYKKPRISGRUNNLAGET

Hvis faktisk samlet timeforbruk i en sak som betales etter denne forskriftens §§ 7-10 overstiger fastsatt stykkpris med mer enn 50 %, og det godtgjøres at det foreligger særlige omstendigheter ved oppdraget som begrunner en slik timebruk, fastsettes hele salæret etter reglene i salærforskriften.

I saker hvor stykkprisen består av flere komponenter, legges den samlede stykkprisen til grunn ved anvendelsen av første ledd. Dette er ikke til hinder for fortløpende betaling etter stykkpris i fengslingssaker.

KOMMENTARER⁸

Første ledd:

1. Generelt om skjønnsmessig honorering i stykkprissaker

Det påligger advokaten å godtgjøre at det foreligger slike særlige omstendigheter ved oppdraget som begrunner en timebruk som overstiger fastsatt stykkpris med mer enn 50 %. På bakgrunn av advokatens redegjørelse skal retten vurdere om det foreligger slike særlige omstendigheter. I denne vurderingen skal det legges vekt på sakens omfang og kompleksitet samt om søkerens psykiske, fysiske eller sosiale forhold medfører at det tar lenger tid enn

⁷ Kommentar endret pr. 27.06.06

⁸ Kommentar endret pr. 27.06.06

normalt å yte nødvendig juridisk bistand. Utgangspunktet er at stykkprisen skal være tilstrekkelig til å dekke nødvendig juridisk arbeid i en gjennomsnittlig sak.

Vilkåret om "særlige omstendigheter" er ikke ment som noen vesentlig innskrenkning i forhold til den praksis som ble ført under den tidligere stykkprisforskriften, men er ment som en "sikkerhetsventil". Til illustrasjon kan timebruken til en advokat/-fullmektig uten særlig erfaring på det aktuelle området eller en lite effektiv advokat tenkes å overstige fastsatt stykkpris med mer enn 50 %, uten at dette medfører at vedkommende faller inn under § 11.

Dersom retten kommer til at det foreligger slike særlige omstendigheter, skal det fremsatte salærkravet bedømmes etter salærforskriften § 7, dvs. at rimelig og nødvendig arbeid dekkes av det offentlige.

Dersom retten kommer til at det *ikke* foreligger slike særlige omstendigheter, skal advokaten betales med stykkpris.

2. Spesielt om enkelte sakstyper

I saker som omfatter både fengsling og hovedforhandling, og den ene/begge sakene skal betales etter medgått tid, må retten vurdere hvilken sak det oppgitte arbeid naturlig hører inn under. Er det f.eks. rimelig å se en større del av forsvarers oppgitte arbeid i en fengslingssak som skal honoreres etter medgått tid, som forberedelse til hovedforhandling, skal dette tas i betraktning ved salærfastsettelsen i fengslingssaken, slik at salæret reduseres etter salærforskriften § 7.

Dersom stykkprisen som gis i tilståelsessak etter § 8 overskrides med mer enn 50 %, og forsvarer har bidratt til å få saken behandlet etter reglene om tilståelsessak, anses det å foreligge slike "særlige omstendigheter" som angitt i § 11. Dersom forsvarer i slike tilfeller honoreres etter medgått tid, fastsettes salæret etter salærforskriften.

I fengslingssak hvor spørsmålet om fengslingsforlengelse/-r avgjøres ved kontorforretning/-r skal det ved anvendelsen av § 11 første ledd, jf. annet ledd legges særlig vekt på hvorvidt overskridelsen av stykkprisen helt eller delvis skyldes arbeid for å få avgjort fengslingsspørsmålet ved kontorforretning.

Når det gjelder saker for fylkesnemndene for sosiale saker, jf. § 6 første ledd nr. 2, vil advokatene i flere saker (anslagsvis ca. 20%) ha en langt større faktisk timebruk enn det som dekkes av stykkprisen. I en rekke saker for fylkesnemndene vil det derfor være grunn til å honorere advokatene etter medgått tid dersom faktisk timebruk overstiger stykkprisen med over 50%, jf. § 6 annet ledd. Salæret skal i så fall bedømmes etter salærforskriften.

3. Forholdet til salærforskriften § 10

Salærforskriften § 10 har ikke betydning ved *bedømmelsen* av om timebruken i en sak overskrider stykkprisgrunnlaget etter stykkprisforskriften § 11. Ved vurderingen av i hvilken grad advokatens timebruk overstiger stykkprisgrunnlaget skal det ikke legges til grunn at advokaten har brukt to timer til etterarbeid og i unntakstilfeller mer, slik Høyesteretts kjæremålsutvalg har lagt til grunn i kjennelsen inntatt i Rt. 2004 s. 576. Det er advokatens *faktiske samlede timebruk* som skal legges til grunn ved bedømmelsen av om timebruken overskrider fastsatt stykkpris med mer enn 50 %. Dersom vilkårene i § 11 er oppfylt, skal salæret bedømmes etter reglene i salærforskriften. Salærfastsettende myndighet skal deretter

vurdere om det er grunn til å betale etterarbeid som overstiger to timer, jf. salærforskriften § 10 annet ledd, samtidig som det totale salærkravet bedømmes etter salærforskriften § 7.

Ved overskridelse av stykkprisen er § 11 første ledd uttømmende, i den forstand at salærforskriften § 10 ikke utgjør et alternativt grunnlag for betaling utover stykkpris. Høyesteretts kjæremålsutvalg har i kjennelse HR-2005-01642-U, basert på kjennelsen i Rt. 2004 s. 576, lagt til grunn at det i saker som betales med stykkpris kan gis et tillegg etter salærforskriften § 10 annet ledd, selv om fastsatt stykkpris ikke overskrides med mer enn 50 %. Ny stykkprisforskrift § 2 annet ledd annet punktum fastslår, i tråd med tredje avsnitt i departementets kommentar til salærforskriften § 10, at det ikke gis særskilt godtgjørelse etter salærforskriften § 10 i saker som betales med stykkpris. Dette gjelder også hvor etterarbeidet består i utferdigelse av anke/kjæremål som avvises/nektes fremmet av rettsmiddelinstansen. For at advokaten skal få betaling utover stykkpris, må advokaten godtgjøre at vilkårene i stykkprisforskriften § 11 er oppfylt.

Annet ledd:

Ved bedømmelsen av om faktisk samlet timeforbruk overstiger fastsatt stykkpris med mer enn 50 % legges den totale stykkprisen som gis for oppdraget til grunn.

Ved fengslingsoppdrag innebærer dette at all bistand i fengslingssaken sees i sammenheng. Dette gjelder bistand ved fengslingsmøter, herunder bistand i forbindelse med kjæremål, bistand i varetektstiden og bistand i forbindelse med besøk i fengselet. Bistand i politiavhør honoreres imidlertid etter medgått tid og holdes utenfor ved beregningen av den totale stykkprisen som gis i saken. Ved skifte av forsvarer i fengslingssaker regnes hver forsvarers arbeid som ett oppdrag i relasjon til første ledd.

I tilståelsessaker skal forsvarers bistand ved eventuell utferdigelse av skriftlig anke/støtteskriv til anke tas med ved beregningen av den totale stykkprisen etter første ledd.

Salærforskriften § 6 tredje og fjerde ledd om forskuddsbetaling gjelder ikke i stykkprissaker. I fengslingssaker kan imidlertid forsvarer til enhver tid velge å levere inn salæroppgave for utført arbeid i fengslingssaken og få betalt stykkpris for utført arbeid. Eventuell begjæring om skjønnsmessig salærfastsettelse settes frem når oppdraget er fullført. Dersom det allerede er gitt stykkpris for et tidligere stadium av saken, skal slike stykkpriser oppgis i salæroppgaven. Stykkpriser som kreves ved avslutningen av oppdraget, påføres salæroppgavens del 2 om stykkprisbetaling. Er det tidligere gitt stykkpris i fengslingssaken, er det kun timer som overskrider den totale stykkprisen, som føres under salæroppgavens del 5 om salærfastsettelse etter medgått tid.

KAPITTEL IV IKRAFTTREDELSE M.V.

§ 12 IKRAFTTREDELSE/OVERGANGSBESTEMMELSE

Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2006, og kommer til anvendelse på oppdrag påbegynt etter ikrafttredelsen. Samtidig oppheves forskrift av 18. september 2001 nr. 1088 om salær fra det offentlige til advokater m.fl. etter faste satser (stykkprissatser) ved fritt rettsråd og i straffesaker, med unntak for oppdrag påbegynt før denne forskriftens ikrafttredelse.